

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สิ่งที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่รัฐบาลได้กำหนดไว้คือ "การพัฒนาการศึกษา" ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รับผิดชอบในการวางแผนการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ

กำลังคนที่มีคุณภาพเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมากสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมอย่างประเทศไทย ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคนให้ได้คุณภาพดังกล่าวก็คือ "ครู" นั่นเอง เพราะครูจะเป็นผู้ที่แนะนำอบรมบ่มนิสัยให้ความรู้ เตรียมอุดมบุตรกุลธิดาซึ่งจะเติบโตไปเป็นพลเมืองดีและเป็นผู้ช่วยคนให้ "รู้จักคิดและคิดเป็น" คือคิดอย่างมีเหตุผล มีหลักฐาน และข้ออ้างอิงสนับสนุน มีการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนและที่สำคัญมากต้องเป็นการคิดในทางสร้างสรรค์ ทั้งนี้เนื่องจากมีความเชื่อกันว่าคนที่ "รู้จักคิดและคิดเป็น" จะเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคมสูงนั่นเอง ทุกคนเชื่อว่าครูคือ แม่พิมพ์ของชาติ ครูมีลักษณะอย่างไร เด็กก็จะเป็นอย่างนั้น^๒

^๑จรรยา คุณมี, "ความล้มเหลวของครูสังคมศึกษา," วิทยาสาร

๑ (กรกฎาคม ๒๕๒๐) : ๒๘.

^๒ชนู แสงศักดิ์, "ครูกับเสถียรภาพของประเทศ," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ
๗ (กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓) : ๑๘.

เพื่อให้เป้าหมายของการศึกษาเป็นไปตามจุดประสงค์ นโยบายการผลิตครู
จึงต้องผลิตครูที่มีคุณภาพและสมรรถภาพที่ดี นั่นก็คือจะต้องพยายามฝึกอบรมนักศึกษาครู
ให้เป็นคนดี ครูดี และเป็นผู้ที่มีความรู้ดี เพื่อจะได้ออกไปเป็นครูที่มีประสิทธิภาพ

สถาบันที่เป็นแหล่งผลิตครูที่สำคัญ ก็คือกรมการฝึกหัดครู สังกัดกระทรวง
ศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วยวิทยาลัยครูในสังกัดทั่วประเทศทั้งหมด ๓๖ แห่ง วีรยุทธ
วิเชียรโชติ ได้กล่าวถึงเกี่ยวกับการฝึกหัดครูไว้ว่า "การฝึกหัดครู เป็นตัวกำหนด
คุณภาพการศึกษา ถ้าการฝึกหัดครูมีคุณภาพดีและเหมาะสม การจัดการศึกษาโดย
ส่วนรวมของประเทศชาติย่อมมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล"^๑

โดแนล พี คอทเทรล (Donald P. Cottrel) ได้กล่าวถึง
สถาบันการฝึกหัดครูไว้เช่นเดียวกันว่า "สถาบันนี้มีความสำคัญมากในฐานะเป็นแหล่ง
ผลิตครู ซึ่งเป็นเสมือนกุญแจของกระบวนการจัดการศึกษาทั้งหมดของชาติ ถ้าครูดี
จะมีผลไปถึงการศึกษาที่ดีของเยาวชน ถ้าครูขาดสมรรถภาพก็จะมีผลให้เยาวชนไม่มี
สมรรถภาพไปด้วย"^๒

^๑วีรยุทธ วิเชียรโชติ, "โครงแบบแนวความคิดเกี่ยวกับการฝึกหัดครูใน
ประเทศไทย," รายงานการสัมมนาเรื่องการผลิตครูในประเทศไทย, สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, (๒๓ - ๒๗ สิงหาคม ๒๕๑๕), : ๑.

^๒
Donald P. Cottrel, Teacher Education for a Free People
(New York: The American Association of College for Teacher
Education, 1959), p .12

สถาบันการฝึกหัดครูจึงควรจะต้องทำหน้าที่ผลิตครูโดยการเอาใจใส่ในเรื่องคุณภาพให้มากยิ่งขึ้น ด้วยวิธีการกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานให้ชัดเจนและดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมาย เพื่อให้ได้ครูที่มีคุณลักษณะเหมาะสมที่จะเป็นครูให้แก่โรงเรียน^๑

คุณภาพของการจัดการศึกษาในระดับฝึกหัดครูนั้นจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ก็ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของหลักสูตรด้วย เนื่องจากหลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาในประเทศไทยก็ตามจะไม่สำเร็จดูล่วงไปตามที่กำหนดไว้ ถ้าไม่มีหลักสูตรเป็นโครงการ และเป็นแนวทางในการให้การศึกษาก็^๒

สุมิตร คุณานุกร ได้กล่าวถึงหลักสูตรว่า "เป็นโครงการให้การศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้"^๓ เมื่อพูดถึงหลักสูตร ทุกคนจึงเข้าใจตรงกันว่าเป็นเอกสารที่เขียนขึ้น เป็นเสมือนกฎขอมบังคับ เป็นแนวทางปฏิบัติที่ผู้เกี่ยวข้องของระดับนโยบายได้กำหนดไว้ เพื่อให้โรงเรียนและครูปฏิบัติตาม หลักสูตรจะคลุมถึงตัวหลักสูตร ประมวลการสอน โครงการสอน แบบเรียน รวมไปถึงกิจกรรมการเรียนการสอน โดยตรงทั้งหมดและการวัดผลด้วย

^๑ กอ สวัสดิ์พาณิชย์, "ข้อคิดบางประการเกี่ยวกับการฝึกหัดครู," ข้อคิดฝึกหัดครูจากการสัมมนา สอ. (เอกสารการนิเทศการศึกษานับที่ ๑๕๒, กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๑๕), หน้า ๒๒๐ - ๒๒๑.

^๒ สุมิตร คุณานุกร, หลักสูตรและการสอน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, ๒๕๑๘), หน้า ๒.

^๓ เรื่องเดียวกัน.

๔

ดังนั้นหลักสูตรต้องจัดให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาอยู่เสมอ และความมุ่งหมายทางการศึกษาก็มักเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะของสังคมที่เปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้สอดคล้องตามไปด้วย คำรง มัชยมนันทน์ กล่าวว่า "หลักสูตรจะอยู่คงที่ไม่ได้ ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ให้เหมาะสม"^๑ เพื่อให้ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ เหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ของประเทศด้วย

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๑๔ กรมการฝึกหัดครูจึงได้ปรับปรุงหลักสูตร การฝึกหัดครูทุกระดับเป็นการใหญ่ โดยเฉพาะหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชา การศึกษาชั้นสูง และระดับปริญญาตรี เป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่ เพิ่งประกาศใช้ ในปีการศึกษา ๒๕๑๔ ส่วนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษานั้นปรับปรุงจากหลักสูตร เดิม การปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครูนี้ มุ่งคำนึงถึงความสอดคล้องกันระหว่าง การพัฒนาการฝึกหัดครู การพัฒนาการศึกษาโดยทั่วไปและการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม แห่งชาติ ทั้งนี้โดยพิจารณาเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัยเป็นหลัก^๒

^๑คำรง มัชยมนันทน์, "หลักสูตรช่วยให้เด็กพัฒนาการอย่างไร," ประชาศึกษา ๖ (มกราคม ๒๕๔๔) : ๔.

^๒สภาการฝึกหัดครู, หลักสูตรการฝึกหัดครู ๒๕๑๔ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, ๒๕๒๐), หน้า ๑.

สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรของกรมการฝึกหัดครู เนื่องมาจาก ในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ประเทศไทยได้มีการปรับปรุงการศึกษาเป็นการใหญ่ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญ เมื่อ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ หลังจากนั้นก็ได้มีเสียงเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการศึกษา และปรับปรุงหลักสูตรใหม่ เพราะได้มีการวิพากษ์วิจารณ์กันว่า การศึกษาของไทยไม่เหมาะสมกับกาลเวลาด้วยประการทั้งปวง^๑

ประกอบกับความเจริญรุดหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ อย่างรวดเร็วในสังคมไทย และการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในสังคมกำลังสับสน จึงเป็นภาระของนักการศึกษาที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรให้คนมีแนวความคิด รู้จักเลือกวิถีทางดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง จากเหตุผลดังกล่าวจึงได้มีการประกาศใช้หลักสูตรใหม่ในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

เมื่อระบบการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาเปลี่ยนไปจากเดิม การฝึกหัดครูก็จำเป็นต้องเปลี่ยนตามไปด้วย โดยต้องปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับการผลิตครูที่จะไปสอนตามหลักสูตรใหม่ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาได้เป็นอย่างดี และเพื่อสนองความต้องการของสังคมด้วย

^๑สิปปนนท์ เกตุทัต, การปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๘), หน้า ๘.

นอกจากนั้นการผลิตครูของสถาบันฝึกหัดครูยังประสบปัญหาหลายประการ เพราะจากรายงานการสัมมนา เรื่องการฝึกหัดครูในประเทศไทยที่จังหวัดสงขลา สรุปว่า ระบบบริหารมีหน่วยงานซ้ำซ้อน หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพน้อย^๑

ครั้นมาถึงยุคการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคมในปัจจุบัน กรมการวางพื้นฐาน เพื่อปฏิรูปการศึกษาได้ประมวลปัญหาเกี่ยวกับการฝึกหัดครูสรุปใจความสำคัญไว้ว่า มีหน่วยราชการผลิตครูหลายสังกัด การผลิตครูมุ่งปริมาณมากกว่าคุณภาพ การศึกษา ในภาคค่ำเพิ่มทวีคูณ หลักสูตรและการเรียนการสอนค่อนข้างล้าสมัย การอบรมครู ประจำการขาดประสิทธิภาพ การบรรจุครูไม่สอดคล้องกับการผลิต^๒

จากเหตุผลดังกล่าว กรมการฝึกหัดครูจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ โดยมุ่งหมายที่จะผลิตครูให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความรับผิดชอบ มีคุณธรรม ตระหนักในปัญหาของสังคม มีทักษะและวิจารณญาณในการแก้ปัญหา ให้เป็นผู้มีความ เข้าใจ การปฏิบัติและทัศนคติที่ถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับบ้าน เมือง การปกครอง การดำรงชีวิตในระบอบประชาธิปไตย เห็นคุณค่าในการรักษาเอกลักษณ์ วัฒนธรรม ของชาติ ให้เป็นผู้มีความรู้ เข้าใจ ทักษะ และทัศนคติที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา ห่วงถิ่นสอดคล้องกับการพัฒนาทาง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ^๓

^๑ทองอินทร์ วงศ์โสธร, "ฝึกหัดครูไทยในวันนี้และวันหน้า," วารสารสภา การศึกษาแห่งชาติ ๖(สิงหาคม-กันยายน ๒๕๒๑) : ๒๔.

^๒เรื่องเดียวกัน

^๓สภาการฝึกหัดครู, หลักสูตรการฝึกหัดครู ๒๕๑๔, หน้า ๒.

วิชาสังคมศึกษามีส่วนช่วยให้เป้าหมายดังกล่าว บรรลุผลสำเร็จเป็นอย่างมาก
จอห์น ยู ไมเคิลลิส (John U. Michaelis) นักการศึกษาผู้มีบทบาทในการแนะแนว
การสอนสังคมแก่นักเรียนในสังคมประชาธิปไตย ได้กล่าวถึงความสำคัญของวิชานี้ไว้ว่า

วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต
และปัญหาของมนุษย์ ให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ วิธีการเปลี่ยนแปลง
สิ่งแวดล้อมและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ วิธีการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ตลอดจนการ
วางแนวทางสำหรับอนาคต^๑

มอริส พี มอฟฟาท์ (Maurice P. Moffatt) ได้กล่าวถึงวิชานี้ว่า
"สังคมศึกษาเป็นวิชาที่ช่วยให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นในการเสริมสร้าง
ค่านิยมขั้นพื้นฐาน อุปนิสัยที่ดี ทักษะคิดอันเป็นที่ยอมรับและทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการสร้าง
ความเป็นพลเมืองดีที่มีประสิทธิภาพ"^๒

สรุปได้ว่าวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และ
ยังเป็นวิชาที่มีเนื้อหามากมีขอบเขตกว้างขวางกว่าวิชาอื่น ๆ เพราะได้รวมเอาศาสตร์
ต่าง ๆ เช่น จิตวิทยา ภูมิศาสตร์ สังคมวิทยา มนุษยศาสตร์ ประวัติศาสตร์

¹ John U. Michaelis, Social Studies for Children in a Democracy
(New Jersey : Prentice - Hall, Inc., Englewood Cliffs, 1963), p.5.

² Maurice P. Moffatt, Social Studies Instruction (New Jersey:
Prentice - Hall, Inc., Englewood Cliffs , 1963), p.10.

รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ปรัชญา วรรณคดี ศาสนา เข้ามาไว้ในวิชาสังคมศึกษา
วิชาที่จึงมีบทบาทสำคัญในการเตรียมผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกอันซับซ้อนนี้ได้
เป็นอย่างดี

จากความสำคัญของวิชาสังคมศึกษาดังกล่าว กรมการฝึกหัดครูจึงได้บรรจุ
วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกวิชาหนึ่งในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง
ซึ่งวิทยาลัยครูทุกแห่งก็ได้ทำการเปิดสอน และในวิทยาลัยครูบางแห่งก็ได้เปิดสอนวิชา
เอกสังคมศึกษาในระดับปริญญาตรีแล้ว การสอนสังคมศึกษาในระดับฝึกหัดครูนั้นยิ่งเป็น
เรื่องสำคัญมาก เพราะเป็นการผลิตครูสังคมศึกษาเพื่อที่จะออกไปสอนนักเรียนตาม
โรงเรียนต่าง ๆ ครูสังคมศึกษาควรจะต้องมีความสามารถในการสอนเป็นอย่างดี
เพื่อให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ ความเข้าใจ ใฝ่ทักษะในการดำรงชีวิต มีทัศนคติที่พึง
ปรารถนาในสังคมประชาธิปไตยสามารถจำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน
ครูสังคมศึกษาที่ดีย่อมเป็นพลังอันสำคัญในการสร้างพลเมืองดี มีคุณภาพ จะช่วยยกระดับ
มาตรฐานของสังคมให้ดีขึ้นและช่วยพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม
การผลิตครูสังคมศึกษาจะมีคุณภาพและประสิทธิภาพเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับวิธีการ การดำเนิน
การผลิตครูของสถาบันฝึกหัดครูนั้นเอง

จากเหตุผลดังกล่าวแล้ว ประกอบกับผู้วิจัยก็ได้สอนวิชาสังคมศึกษาในระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงมาหลายปีแล้ว จึงเป็นเหตุจูงใจใคร่ที่จะศึกษาวิจัย
หลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ฉบับพุทธศักราช
๒๕๑๘ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สภาการฝึกหัดครูสร้างขึ้นใหม่และประกาศใช้ในปีการศึกษา
๒๕๑๘ โดยไม่มีการทดลองใช้หลักสูตรมาก่อนจึงคาดว่าจะมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร
วัสดุประกอบหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และการวัดผล
ประเมินผลอยู่บ้าง นอกจากนั้นยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาวิจัยว่า หลักสูตรสังคมศึกษา

ฉบับนี้สามารถทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปถึงจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ สามารถ
สนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมเพียงใด มีปัญหา อุปสรรคในการใช้หลักสูตร
อย่างไร ผู้เรียน อาจารย์ผู้สอน และผู้บริหารการศึกษามีความต้องการอะไรบ้าง มีความ
คิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาอย่างไร กิจกรรมการเรียนการสอนอะไรเหมาะ-
สมที่สุด

ผู้วิจัยหวังว่าผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการเสนอแนะเพื่อปรับปรุง
หลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ให้เป็นหลักสูตรที่ผลิตครูสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชากร-
ศึกษาชั้นสูงที่เหมาะสม มีคุณภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน อันจะ
ก่อให้เกิดผลดีแก่ประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาลักษณะการใช้หลักสูตรวิชาสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชา-
การศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) ฉบับพุทธศักราช ๒๕๑๕ ในทัศนะของผู้บริหารการศึกษา
อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา และนักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษาในวิทยาลัยครูต่าง ๆ ทั่ว
ประเทศ

๒. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรเกี่ยวกับ ความมุ่งหมายของ
หลักสูตร เนื้อหาวิชา เวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน
การวัดผลและการประเมินผล ในทัศนะของผู้บริหารการศึกษา และอาจารย์ผู้สอนวิชา
สังคมศึกษา

๓. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรในทัศนะของกลุ่มผู้ใช้หลักสูตร
ซึ่งได้แก่ผู้บริหารการศึกษา อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา กับกลุ่มนักศึกษาวิชาเอกสังคม-
ศึกษาระดับ ป.กศ.สูง (ปีที่ ๒)

สมมติฐานของการวิจัย

๑. ผู้บริหารการศึกษา อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา มีความเห็นในเรื่องความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชา เวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดผลและการประเมินผลไม่แตกต่างกัน

๒. ผู้ใช้หลักสูตร คือผู้บริหารการศึกษา และอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษากับนักศึกษามีความเห็นในเรื่องความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชา เวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดผลและการประเมินผลไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ศึกษาหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ของสภาการศึกษาระดับ ป.กศ.สูง ฉบับพุทธศักราช ๒๕๑๕ ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ

๒. สัมภาษณ์ผู้บริหารการศึกษา อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ระดับ ป.กศ.สูง และนักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษา ระดับ ป.กศ.สูง เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาสังคมศึกษาระดับ ป.กศ.สูง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๓. สร้างแบบสอบถาม ๒ ชุด ชุดที่ ๑ ใช้สอบถามผู้บริหารการศึกษา และอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับ ป.กศ.สูง ชุดที่ ๒ ใช้สอบถามนักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษาระดับ ป.กศ.สูง (ปีที่ ๒)

แบบสอบถามแต่ละชุดประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ลักษณะการใช้หลักสูตรวิชาสังคมศึกษาระดับ ป.กศ.สูง ฉบับ พ.ศ. ๒๕๑๕ โดยทั่วไปในวิทยาลัยครู ปัญหาการใช้หลักสูตรในเรื่องความมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา เวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดผลและการประเมินผล และข้อเสนอแนะสำหรับปรับปรุงหลักสูตร

๔. ตัวอย่างประชากรเป็นผู้บริหารการศึกษา อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา และนักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษาระดับ ป.กศ.สูง โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นพวก หรือชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งพื้นที่ประเทศไทยออกเป็น ๔ ภาค ๆ ละ ๕ วิทยาลัยครูเป็นอย่างต่ำ รวมทั้งสิ้น ๒๐ วิทยาลัยครู ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารการศึกษาในวิทยาลัยครูแห่งละ ๗ ชุด อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับ ป.กศ.สูง แห่งละ ๑๐ ชุด และนักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษาระดับ ป.กศ.สูง (ปีที่ ๒) แห่งละ ๒๐ ชุด

๕. การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้ว นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ มีชดิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าซี (z - test) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปบทความกิ่งตาราง

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวอย่างประชากรได้แก่ผู้บริหารการศึกษา อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับ ป.กศ.สูง นักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษาระดับ ป.กศ.สูง (ปีที่ ๒) ในวิทยาลัยครูที่สุ่มตัวอย่างไว้ ๒๐ แห่งนั้น ถือว่าเป็นตัวแทนของประชากรดังกล่าวในวิทยาลัยครูทั่วราชอาณาจักร

ความจำกัดของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้อาจไม่สมบูรณ์ เนื่องจากสาเหตุต่อไปนี้

๑. ผู้ตอบคำถาม ตอบแบบสอบถามไม่ตรงตามความจริง เพราะเกรงจะกระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติงานของตน หรือตอบไม่ครบทุกข้อ ไม่ตั้งใจตอบ ไม่สนใจตอบแบบสอบถามเท่าที่ควร โดยเฉพาะแบบสอบถามชนิดปลายเปิด

๒. แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า อาจสร้างได้ไม่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด ซึ่งอาจจะทำให้ข้อมูลของการวิจัยบกพร่องไปบ้างอันจะทำให้ผลการวิจัยไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

๑. เป็นแนวทางให้สภาการฝึกหัดครู นำไปปรับปรุงหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ระดับ ป.กศ.สูงให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุผลตามความมุ่งหมายมากยิ่งขึ้น
๒. เป็นแนวทางให้ผู้บริหารการศึกษาในวิทยาลัยครู ได้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ในการใช้หลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ระดับ ป.กศ.สูง ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๑๘ เพื่อจะได้ปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัยครูให้เหมาะสมยิ่งขึ้นกว่าเดิม
๓. เป็นแนวทางให้อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับ ป.กศ.สูงได้ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
๔. เป็นแนวทางในการวิจัยเรื่องนี้ต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ผู้บริหารการศึกษา หมายถึง รองอธิการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หัวหน้าภาคต่าง ๆ ในสายวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัยครู

อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา หมายถึง ผู้มีหน้าที่สอนวิชาสังคมศึกษาให้แก่ นักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการชั้นสูงในวิทยาลัยครูทั้ง ๒๐ แห่ง

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการชั้นสูง (ปีที่ ๒) ในวิทยาลัยครูทั้ง ๒๐ แห่ง

ผู้ใช้หลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารการศึกษาและอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการชั้นสูงในวิทยาลัยครู

วิทยาลัยครู หมายถึง สถาบันฝึกหัดครูสังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ระดับประกาศนียบัตร -

วิชาการศึกษาระดับสูงและระดับปริญญาตรี

หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรวิชาสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการ
ศึกษาระดับสูง ฉบับพุทธศักราช ๒๕๑๘ ของสภาการฝึกหัดครู ซึ่งกรมการฝึกหัดครูได้
ประกาศใช้ปีการศึกษา ๒๕๑๘

ป.กศ.สูง หมายถึง การศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง
ในวิทยาลัยครู

ภาค ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การแบ่งพื้นที่ประเทศไทยตามสภาพ
ภูมิประเทศโดยแบ่งเป็นภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้

สื่อการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่ใช้เป็นสื่อกลาง ให้
ผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ